

Proves d'accés a la universitat

Llengua catalana i literatura

Sèrie 2

Opció d'examen
(Marqueu l'opció triada)

OPCIÓ A

OPCIÓ B

Qualificació				TR	
1. Comprensió lectora	1.1				
	1.2				
	1.3				
	1.4				
	1.5				
2. Expressió escrita	2.1				
	2.2				
3. Reflexió lingüística	3.1				
	3.2				
	3.3				
	3.4				
	3.5				
Suma de notes parcials					
Descompte per faltes					
Total					
Qualificació final					

Etiqueta de l'alumne/a

Ubicació del tribunal

Número del tribunal

Etiqueta de qualificació

Etiqueta del corrector/a

La prova consta de tres parts: 1) comprensió lectora, 2) expressió escrita i 3) reflexió lingüística. Heu de triar UNA de les dues opcions (A o B) i fer-ne les parts 1 i 2. A més, heu de fer la part 3, que és comuna a totes dues opcions.

OPCIÓ A

Llegiu aquest text i responeu a les qüestions que us plantegem tot seguit.

En Lluís Miralpeix va agafar el cotxe de dins del garatge de la casa, «l'he de fer revisar, el fre va dur». En seure dins del Simca 1000, en Lluís va veure que el ventre feia una mica de plec, «fa temps que no vaig a tennis. Demà m'hi acostaré». Va engegar el cotxe. Hi havia alguna cosa que l'inquieta-va i no sabia ben bé què. Cada dia tenia més feina, el xalet dúplex havia tingut molt d'èxit, sobretot per la banda del Vallès, car hi havia molta humitat. Feia alçar les cases uns tres metres i la part de baix, feta amb maó descobert, servia de celler. A la planta baixa, s'hi pujava a través d'una escala, era cuina, menjador amb xemeneia, servei i dormitori. A dalt, amb el sostre amb claraboies, hi feia el saló. «Cada espai té el seu ambient. Per pocs diners els clients poden presumir de celler i d'estudi.» La gent compraven terrenys perquè el diner cada vegada valia menys i els agradava aquest arquitecte que tenia idees i que els tractava com a senyors. Una casa amb celler, el somni de tota la vida! Als petits propietaris, la idea els engrescava. Cal admetre que en Lluís Miralpeix tenia grapa per a tractar aquesta mena de persones que s'han fet rics a corre-cuita i aviat **els** treia del cap la idea del xalet —ara ja no se'n deia torre— d'estil suís. La fusta és molt cara, d'on volen que tregui la llosa?, els deia. De tant en tant, venia una dona carregada de braçalets i d'arracades i, tossuda, volia un «xalet de postal». Teulades en pendent, murs de fusta, mansardes... Segurament, pensava en Lluís, havien anat a Suïssa a comprar xocolata i, si podien, a deixar algun dineret al banc. Suïssa era el país de somni d'aquests comerciants grassos que s'acostaven a l'estudi d'en Lluís Miralpeix, haurien volgut, potser, que a Barcelona hagués fet molt de fred per omplir els seus pisos amb parquets de fusta i gruixudes catifes de pell. En Lluís, que estimava la seva professió, s'havia de carregar de paciència quan l'allau de mal gust arribava fins al seu santuari. El «santuari», o *sancta-sanctorum*, era l'estudi on tenia llogades més de vint persones, entre arquitectes, aparelladors, delineants, secretàries, i mecanògrafes. També hi havia un parell d'estudiants d'arquitectura, «ben triats, que no es fiquessin en política», i no per res sinó perquè trobava que aquests no complien. Els arquitectes dissenyaven els plànols que ell signava, car el que li agradava, a ell, era passejar per Catalunya per a treure idees. Coneixem poc la nostra tradició arquitectònica, les galeries obertes i les distribucions d'espais a les masies són quasi perfectes, afirmava. Viatjava sempre que podia i, a París, es va quedar embadalit davant de l'austeritat i l'harmonia de línies de l'edifici de la Unesco. Gropius era un mestre per a ell i li hagués agradat de trobar el nexa secret entre l'art i la tècnica. [...] Durant un temps pensà que l'única manera de salvar Barcelona del desastre arquitectònic seria refredar-la de gaudinisme i imposar-**hi** un pla racional.

Montserrat ROIG. *El temps de les cireres*. Barcelona: Edicions 62 i "La Caixa", 1995, p. 48-49

1. Comprensió lectora [4 punts en total]

1.1. Després de llegir atentament el text anterior, indiqueu si les afirmacions següents són vertaderes o falses. [0,5 punts. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

	Vertader	Fals
a) En Lluís Miralpeix va agafar el cotxe per anar a jugar al tennis.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
b) En Lluís Miralpeix tenia una bona relació amb els seus clients.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
c) Les cases que en Lluís Miralpeix construïa al Vallès tenien tres pisos.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
d) El mateix Lluís Miralpeix dissenyava els plànols dels xalets.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
e) En Lluís Miralpeix considerava que construir un xalet d'estil suís a Barcelona era de mal gust.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

- 1.2. Trobeu en el text els cinc mots o expressions que poden funcionar com a sinònims dels mots o expressions següents. [0,5 punts]
- a) *Animava, illusionava:*
 - b) *De pressa:*
 - c) *Encantat:*
 - d) *Sobrietat:*
 - e) *Lògic, conseqüent:*
- 1.3. Escriviu el referent dels pronoms següents, marcats en negreta en el text. [0,5 punts]
- a) «Cal admetre que en Lluís Miralpeix tenia grapa per a tractar aquesta mena de persones que s'han fet rics a corre-cuita i aviat **els** treia del cap la idea del xalet —ara ja no se'n deia torre— d'estil suís»:
 - b) «Durant un temps pensà que l'única manera de salvar Barcelona del desastre arquitectònic seria refredar-la de gaudinisme i imposar-**hi** un pla racional»:
- 1.4. Expliqueu, en un màxim de cinquanta mots, què era el que més li agradava a en Lluís Miralpeix de la seva professió i per què. [0,5 punts]
- 1.5. Resoleu DUES de les tres qüestions següents, relatives a les lectures obligatòries d'aquest curs.
- 1.5.1. En un màxim de cinquanta mots, expliqueu qui és el personatge d'Armanda Valls a l'obra *Mirall trencat*, de Mercè Rodoreda. [1 punt]

1.5.2. Indiqueu si les afirmacions següents, relatives a l'obra *Mirall trencat*, de Mercè Rodoreda, són vertaderes o falses. [1 punt. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,2 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

	Vertader	Fals
a) Teresa Goday era filla d'una fornera del mercat de la Boqueria.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
b) El notari Amadeu Riera no fou amant de Teresa Goday.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
c) Salvador Valldaura va recordar tota la vida l'amor que sentí per la Bàrbara a Viena.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
d) Teresa Goday es casà en primeres núpcies amb Nicolau Rovira, un home més gran que ella.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
e) Nicolau Rovira sabia que Teresa Goday tenia un fill d'una relació anterior.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

1.5.3. Indiqueu si les afirmacions següents, relatives a l'obra *Terra baixa*, d'Àngel Guimerà, són vertaderes o falses. [1 punt. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,2 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

	Vertader	Fals
a) L'obra <i>Terra baixa</i> s'estructura en quatre actes.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
b) En Xeixa és l'únic pagès que acata la voluntat d'en Sebastià.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
c) La protagonista principal de <i>Terra baixa</i> és la Nuri.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
d) En Tomàs, l'ermità, desconeixia l'objectiu del casament de la Marta i en Manelic.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
e) En Manelic mata en Sebastià d'un tret.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

2. Expressió escrita [3 punts en total]

2.1. Reescriu el fragment següent del text canviant els temps verbals en passat per formes de present. La redacció resultant ha de contenir tota la informació inclosa en el fragment. Cal que subratlleu en els dos textos les formes verbals originals i les reescrites. [1 punt]

«A la planta baixa, s'hi pujava a través d'una escala, era cuina, menjador amb xemeneia, servei i dormitori. A dalt, amb el sostre amb claraboies, hi feia el saló. "Cada espai té el seu ambient. Per pocs diners els clients poden presumir de celler i d'estudi." La gent compraven terrenys perquè el diner cada vegada valia menys i els agradava aquest arquitecte que tenia idees i que els tractava com a senyors. Una casa amb celler, el somni de tota la vida! Als petits propietaris, la idea els engrescava. Cal admetre que en Lluís Miralpeix [...] aviat els treia del cap la idea del xalet [...] d'estil suís.»

- 2.2. Al començament del text es pot llegir, amb referència a l'arquitecte Lluís Miralpeix: «Hi havia alguna cosa que l'inquietava i no sabia ben bé què». Escriviu un text formal ben estructurat, de cent vint-i-cinc a cent cinquanta paraules, continuant la narració, en què feu conjectures sobre quines podien ser les causes de la seva inquietud. [2 punts]

OPCIÓ B

Llegiu aquest text i responeu a les qüestions que us plantegem tot seguit.

Els cultius modificats genèticament (o transgènics) han sigut polèmics d'ençà que es van començar a conrear els anys vuitanta. Malgrat que s'han estès per tot el món, encara hi ha llocs on no s'accepten. D'ara endavant, hi haurà al mercat un nou transgènic: el salmó AquAdvantage, el primer animal modificat genèticament per a consum humà.

La manipulació dels gens d'un organisme va ser possible a partir del 1970, quan es van descobrir les anomenades *tècniques de l'ADN recombinant*. Es tracta d'estratègies que permeten retallar i enganxar trossos d'ADN, de manera que es poden afegir o treure gens a voluntat. Des de llavors, aquests procediments han millorat molt, fins al punt que amb eines relativament simples i barates, com el CRISPR/Cas9, es pot alterar el genoma de qualsevol ésser viu.

Des de ben aviat es va veure que aquest coneixement podria millorar el rendiment de les collites sense haver de passar pels habituals i laboriosos encreuaments selectius. Les primeres proves es van fer el 1986 amb plantes de tabac a les quals s'havia introduït un gen que les feia resistents als herbicides, una experiència que es va repetir amb la colza, el cotó, les patates o la soja. Actualment, aquests cultius ocupen més de 180 milions d'hectàrees a tot el món, amb un valor d'uns 15.700 milions de dòlars. La majoria s'utilitzen com a pinso per a animals, però una part arriba també al consum humà en forma de galetes, pa, olis, cereals per a l'esmorzar, xocolata, condiments, pizzes, crispetes, etc.

En aquesta llista, caldrà afegir-hi per primer cop un animal, un salmó que es desenvolupa el doble de ràpid que un de normal perquè al seu genoma s'hi ha introduït el gen de l'hormona del creixement. Ja el 2010, la Food and Drug Administration (FDA), l'organisme que regula els fàrmacs i els aliments als Estats Units, va concloure que aquest peix no representava cap perill per a la salut, i el 2012 va decidir que era improbable que tingués un impacte negatiu en el medi ambient. El permís per comercialitzar-lo, que finalment va rebre el novembre passat l'empresa AquaBounty Technologies, és l'últim pas d'un llarg procés d'avaluació que s'inicià fa vint anys i que culminarà amb l'arribada del salmó AquAdvantage a les botigues.

La principal por dels crítics és que, si mai s'escapés un d'aquests salmons de les piscifactories on es crien (per ara només al Canadà i a Panamà), podria competir amb els seus congèneres no modificats i, a causa del seu creixement accelerat, arribar a desplaçar-los de l'ecosistema. De moment els estudis sobre aquesta possibilitat no han arribat a cap conclusió definitiva, i la FDA ha certificat que és molt poc probable que puguin fugir. Això no ha tranquil·litzat les organitzacions ecologistes, que ja han engegat iniciatives per aturar-ne la cria.

Malgrat tot, el veritable taló d'Aquil·les de l'AquAdvantage pot ser la poca acceptació que tingui entre els consumidors, que normalment prenen les decisions de comprar o no aquests productes seguint principis més polítics i ideològics que no pas científics. En molts països no és obligat posar a l'etiqueta si un aliment conté o no transgènics, per això molta gent que en principi s'hi oposa els consumeix sense adonar-se'n. Però per a l'AquAdvantage podria ser més difícil, perquè, malgrat que tindrà permís per ser venut com un salmó atlàntic qualsevol, algunes grans cadenes de supermercats americanes ja han anunciat que no el volen subministrar.

Adaptació feta a partir del text de Salvador MACIP.

«El salmó transgènic arriba al mercat». *Ara* [en línia] (14 febrer 2016)

1. Comprensió lectora [4 punts en total]

1.1. Després de llegir atentament el text anterior, indiqueu si les afirmacions següents són vertaderes o falses. [0,5 punts. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

	<i>Vertader</i>	<i>Fals</i>
a) Hi ha éssers vius que no poden ser alterats genèticament.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
b) Les eines de manipulació genètica són molt cares.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
c) Les plantes del tabac foren les primeres a ser manipulades transgènicament.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
d) Els salmons manipulats transgènicament es crien en piscifactories.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
e) Tots els països obliguen a indicar en les etiquetes si un aliment conté transgènics o no.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

- 1.2. Trobeu en el text els cinc mots que poden funcionar com a sinònims dels mots següents. [0,5 punts]
- a) *Complicats:*
 - b) *Pesticides:*
 - c) *Valoració:*
 - d) *Equivalents, semblants:*
 - e) *Ràpid:*
- 1.3. Escriviu el referent dels pronoms següents, marcats en negreta en el text. [0,5 punts]
- a) «Però per a l'AquAdvantage podria ser més difícil, perquè, malgrat que tindrà permís per vendre'l com un salmó atlàntic qualsevol, algunes grans cadenes de supermercats americanes ja han anunciat que no **el** volen subministrar»:
 - b) «En molts països no és obligat posar a l'etiqueta si un aliment conté o no transgènics, per això molta gent que en principi s'**hi** oposa els consumeix sense adonar-se'n»:
- 1.4. Exposeu, en un màxim de cinquanta mots, quins són els avantatges i els riscos de manipular genèticament el salmó. [0,5 punts]
- 1.5. Resoleu DUES de les tres qüestions següents, relatives a les lectures obligatòries d'aquest curs.
- 1.5.1. En un màxim de cinquanta mots, expliqueu qui és la Nuri i quin paper fa en l'obra *Terra baixa*, d'Àngel Guimerà. [1 punt]

1.5.2. Indiqueu si les afirmacions següents, relatives a l'obra *Mirall trencat*, de Mercè Rodoreda, són vertaderes o falses. [1 punt. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,2 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

	Vertader	Fals
a) A Teresa Goday li agradaven les joies i les coses boniques.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
b) Teresa Goday va ascendir socialment gràcies a dos casaments.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
c) La Maria, filla d'Eladi Farriols i Pilar Segura, mor ofegada.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
d) Eladi Farriols no havia treballat mai.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
e) La torre que va comprar Salvador Valldaura i on van anar a viure en tornar de París era al barri de Sarrià.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

1.5.3. Indiqueu si les afirmacions següents, relatives a l'obra *Terra baixa*, d'Àngel Guimerà, són vertaderes o falses. [1 punt. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,2 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

	Vertader	Fals
a) <i>Terra baixa</i> mostra el contrast entre el món rural i el món urbà.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
b) El pare de la Marta era un captaire.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
c) La vida de la Marta experimenta un canvi quan comença a estimar en Manelic.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
d) La Nuri i en Manelic no s'avenien.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
e) En Manelic representa l'amor possessiu, mentre que en Sebastià representa l'amor pur i generós.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

2. Expressió escrita [3 punts en total]

2.1. Reescriuiu el fragment següent del text substituint els mots subratllats per formes sinònimes. Canvieu només allò que calgui. La redacció resultant ha de tenir el mateix sentit que el fragment original. [1 punt]

«En aquesta llista, caldrà afegir-hi per primer cop un animal, un salmó que es desenvolupa el doble de ràpid que un de normal perquè al seu genoma s'hi ha introduït el gen de l'hormona del creixement. Ja el 2010, la Food and Drug Administration (FDA), l'organisme que regula els fàrmacs i els aliments als Estats Units, va concloure que aquest peix no representava cap perill per a la salut, i el 2012 va decidir que era improbable que tingués un impacte negatiu en el medi ambient. El permís per comercialitzar-lo, que finalment va rebre el novembre passat l'empresa AquaBounty Technologies, és l'últim pas d'un llarg procés d'avaluació que s'inicià fa vint anys i que culminarà amb l'arribada del salmó AquaAdvantage a les botigues.»

- 2.2. En el text s'exposa que no sols no es prohibeixen els cultius transgènics, sinó que es poden comercialitzar animals modificats genèticament per al consum humà. Escriviu un text formal i ben estructurat, de cent vint-i-cinc a cent cinquanta paraules, en què proposeu arguments a favor i en contra dels aliments transgènics i indiqueu també el vostre parer. [2 punts]

PART COMUNA

3. Reflexió lingüística [3 punts en total]

3.1. Indiqueu l'anàlisi correcta dels pronoms, les oracions o els sintagmes subratllats.
[1 punt. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,2 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

3.1.1. En molts països no és obligat posar a l'etiqueta si un aliment conté o no transgènics, per això molta gent que en principi s'hi oposa els consumeix sense adonar-se'n.

- complement predicatiu
- complement o objecte directe
- complement de règim (o preposicional)
- complement circumstancial (o adjunt)

3.1.2. La fusta és molt cara, d'on volen que tregui la llosa?, els deia.

- complement o objecte directe
- complement d'adjectiu
- complement o objecte indirecte
- complement del nom

3.1.3. Haurien volgut, potser, que a Barcelona hagués fet molt de fred per omplir els seus pisos amb parquet de fusta i gruixudes catifes de pell.

- complement del nom
- complement o objecte indirecte
- complement predicatiu
- atribut

3.1.4. És l'últim pas d'un llarg procés d'avaluació que s'inicià fa vint anys i que culminarà amb l'arribada del salmó AquAdvantage a les botigues.

- oració subordinada substantiva de subjecte
- oració subordinada substantiva de complement o objecte directe
- oració subordinada substantiva de complement de règim (o preposicional)
- oració subordinada adjectiva o de relatiu de complement del nom

3.1.5. Els cultius modificats genèticament (o transgènics) han sigut polèmics d'ençà que es van començar a conrear els anys vuitanta.

- oració subordinada adverbial causal
- oració subordinada adverbial concessiva
- oració subordinada adverbial temporal
- oració subordinada adverbial consecutiva

- 3.2.** Completeu les oracions següents amb la forma correcta de les dues que hi ha entre parèntesis. [0,5 punts]
- Al cap de dos dies li va _____ una carta. Amb molta tristesa li va _____ el seu condol. (*trametre / transmetre*)
 - El comprador, _____ va rebre la comanda, va demanar: _____ és? (*quan / quant*)
 - No sé a _____ es referia quan deia _____ algú el volia enganyar. (*què / que*)
 - Va _____ totes les normes de bona conducta que hi havia. El problema és que del maltractament que li va _____ va resultar-ne un traumatisme al nas. (*infligir / infringir*)
 - No et mengis l'estofat _____ t'agrada. No sabia que no t'agradava la carn _____ el peix. (*si no / sinó*)
- 3.3.** Completeu les oracions següents amb la forma verbal correcta del verb que hi ha entre parèntesis. No podeu utilitzar formes perifràstiques. [0,5 punts]
- Escolta! Jo no hi _____, en aquesta disfressa! (*caber*)
 - Si m'ho deixessin fer, jo _____ (*treure*) ara mateix tots els mobles vells al carrer.
 - Quan _____ (*poder*) passar uns dies amb nosaltres, digueu-nos-ho.
 - La xocolata s'està _____ (*fondre*) i fa una olor boníssima.
 - Han _____ (*concloure*) que el millor que poden fer és no interferir en la seva voluntat.
- 3.4.** Subratlleu en el text següent NOMÉS les cinc grafies que corresponen al so fricatiu alveolar sord [s]. [0,5 punts]
- Quatre turistes van quedar atrapats a l'ascensor de la plaça Major, el qual, per enèsima vegada, s'havia espatllat.
- 3.5.** Completeu les oracions següents amb els verbs, substantius o adjectius adequats, derivats dels mots que hi ha entre parèntesis. [0,5 punts]
- Tornen les modes. Ara tothom porta els pantalons _____. (*campana*)
 - Vaig comprar una heura per a la paret exterior. És una planta _____. (*enfilar*)
 - Li va caure el vi a sobre de la butaca i la van haver de tornar a _____. (*tapís*)
 - Com puc fer bona cara si es tracta d'una feina _____? (*tedi*)
 - Malgrat els favors que li feien, la Maria sempre donava mostres d'una _____ intolerable. (*ingrat*)

--	--

--	--

Etiqueta de l'alumne/a



Institut
d'Estudis
Catalans

Proves d'accés a la universitat

Llengua catalana i literatura

Sèrie 5

Opció d'examen
(Marqueu l'opció triada)

OPCIÓ A

OPCIÓ B

Qualificació			TR	
1. Comprensió lectora	1.1			
	1.2			
	1.3			
	1.4			
	1.5			
2. Expressió escrita	2.1			
	2.2			
3. Reflexió lingüística	3.1			
	3.2			
	3.3			
	3.4			
	3.5			
Suma de notes parcials				
Descompte per faltes				
Total				
Qualificació final				

Etiqueta de l'alumne/a

Ubicació del tribunal

Número del tribunal

Etiqueta de qualificació

Etiqueta del corrector/a

La prova consta de tres parts: 1) comprensió lectora, 2) expressió escrita i 3) reflexió lingüística. Heu de triar UNA de les dues opcions (A o B) i fer-ne les parts 1 i 2. A més, heu de fer la part 3, que és comuna a totes dues opcions.

OPCIÓ A

Llegiu aquest text i responeu a les qüestions que us plantegem tot seguit.

A fora pluvia.

Era un cinema rònec, escrostonat d'una pintura que, en un temps definitivament perdut, va ser crema. Per tota la façana, cartellots descolorits, amb cares d'artistes que devien haver mort feia dècades, maquillades i amb estels de purpurina. Quan vaig entrar encara projectaven les diapositives. No havia trobat cua, i va ser la mateixa taquillera qui es va encarregar de tallar-me les entrades, estalvi de personal que (per si no fos prou evident) demostrava que el negoci anava de mal borràs.

Tot i que la platea era gairebé buida, em va acompanyar un acomodador (impermeable al ridícul de ser ben prescindible) que coixejava sobre les clofolles de cacauet, les bosses de plàstic, els kleenex, els papers de diari i els preservatius que emmoquetaven el terra de la sala. Hauria hagut d'anar-me'n ja aleshores, però no ho vaig fer. L'acomodador va escopir a terra. Jo vaig triar un seient a tocar del passadís central, ni molt a prop ni molt lluny de la pantalla. Les diapositives es van acabar i, només un instant, es van encendre els llums. A les parets laterals, dels antics folros només en quedaven parracs carmesins. Va tornar la foscor i, de manera inaudita, el so del motor del projector va envair la sala. Ningú no va protestar.

Entrebançant-se, una parella heterosexual (que feia cridòria per un regiment) va triar asseure's just a la fila de darrere meu, fent grinyolar les cadires. Mentre el lleó rugia, van començar a xerrar. Amb els títols de crèdit, van callar una estona. Després, el noi li va dir alguna cosa a la noia, a cau d'orella, i ella es va posar a riure, i ell, provocador encomanat, també. Vaig girar la cara de perfil (en casos com aquest, una demostració immediata que et molesten pot fer-los alterar el comportament) i vaig contreure els llavis en un rictus que volia evidenciar l'enuig que em produïen.

Tret del nyigo-nyigo de les cadires, per una estona hi va haver silenci (no sabia si la meva demostració mímica de silenci havia tingut èxit o bé si la casualitat s'ho havia fet tot), però ben aviat vaig sentir que desembolicaven celofana. De segur que era la celofana d'un caramel, i el soroll (en la gairebé total buidor de la sala) prenia una importància absoluta: semblava que la banda sonora del film hagués emmudit i fos precisament pels altaveus que sortia l'scratx-scratx de la celofana infinita. No havien acabat encara de desembolicar el primer caramel que la veu de la noia va dir: «¿En vols?», i el «sí» del noi ja es va confondre amb l'inici de la nova simfonia: un darrere l'altre, en van desembolicar set, de caramels o bombonets, el que fos. Després van callar.

A la pel·lícula, tot havien estat paisatges eixuts: panoràmica amunt i panoràmica avall. Justament ara començava l'acció: el foraster arribava al bar i tothom se'l mirava malament. Demanava *whisky* i el cambrer l'hi servia de mala gana. Un barbut lleganyós s'escurava una dent.

De cop, la noia de darrere meu va esternudar. I allò que semblava un fet espontani es va convertir en un recital sens fi (amanit amb quatre sorolls de manipulació de la tanca del portamonedes) que es va acabar quan la noia es va mocar i va produir una sessió de vent nasal prou notable, de la qual em va distreure una olor de blat de moro torrat.

Quim MONZÓ. «Un cinema». A: *Vuitanta-sis contes*. Barcelona: Quaderns Crema, 1978, p. 173-175

1. Comprensió lectora [4 punts en total]

1.1. Després de llegir atentament el text anterior, indiqueu si les afirmacions següents són vertaderes o falses. [0,5 punts. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

	<i>Vertader</i>	<i>Fals</i>
a) La taquillera del cinema s'encarregava sols de vendre les entrades.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
b) L'acomodador del cinema era coix.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
c) La parella que menjava caramels en va desembolicar sis.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
d) Un home amb bigoti s'escurava una dent.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
e) Al narrador li va saber greu de no haver-se'n anat de seguida del cinema.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

1.2. Trobeu en el text els cinc mots o expressions que poden funcionar com a sinònims dels mots o les expressions següents. [0,5 punts]

- a)** *Clovelles, closques:*
- b)** *Malament, per mal camí:*
- c)** *Robes estripades:*
- d)** *Obertura de la boca:*
- e)** *Fer un soroll estrident:*

1.3. Escriviu el referent dels pronoms següents, marcats en negreta en el text. [0,5 punts]

- a)** «El foraster arribava al bar i tothom se'l mirava malament»:
- b)** «Demana *whisky* i el cambrer l'hi servia de mala gana»:

1.4. Indiqueu, en un màxim de cinquanta mots, tots els sorolls que molestaven el narrador mentre era al cinema. [0,5 punts]

1.5. Resoleu DUES de les tres qüestions següents, relatives a les lectures obligatòries d'aquest curs.

1.5.1. En un màxim de cinquanta mots, expliqueu la simbologia de la Terra Baixa i la Terra Alta a l'obra *Terra baixa*, d'Àngel Guimerà. [1 punt]

1.5.2. Indiqueu si les afirmacions següents, relatives a l'obra *Mirall trencat*, de Mercè Rodoreda, són vertaderes o falses. [1 punt. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,2 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

- | | Vertader | Fals |
|--|--------------------------|--------------------------|
| a) El joier Begú tenia sempre una rosa a la taula del despatx. | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| b) A l'Armanda se li trenca el mirall a la fi de la novella. | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| c) Pilar Segura és coneguda amb el nom de Lady Godiva. | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| d) La Sofia, a França, es casa amb un industrial italià i queda viuda. | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| e) La Sofia no posa la perla grisa a la corbata de Salvador Valldaura quan aquest està de cos present. | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |

1.5.3. Indiqueu si les afirmacions següents, relatives a l'obra *Terra baixa*, d'Àngel Guimerà, són vertaderes o falses. [1 punt. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,2 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

- | | Vertader | Fals |
|---|--------------------------|--------------------------|
| a) En Tomàs sap que en Sebastià organitza un matrimoni de conveniència entre la Marta i en Manelic. | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| b) En Manelic té una cabra que anomena Marta. | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| c) En Manelic no s'adona que la Marta no l'estima. | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| d) En Manelic, a la Terra Baixa, és un personatge marginat. | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| e) Quan en Manelic mata en Sebastià, el compara amb una serp. | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |

2. Expressió escrita [3 punts en total]

2.1. Reescriuiu el fragment següent del text canviant els temps verbals en passat per formes de present. La redacció resultant ha de contenir tota la informació inclosa en el fragment. Cal que subratlleu en els dos textos les formes verbals originals i les reescrites. [1 punt]

«A les parets laterals, dels antics folros només en quedaven parracs carmesins. Va tornar la foscor i, de manera inaudita, el so del motor del projector va envair la sala. Ningú no va protestar.

Entrebançant-se, una parella heterosexual (que feia cridòria per un regiment) va triar asseure's just a la fila de darrere meu, fent grinyolar les cadires. Mentre el lleó rugia, van començar a xerrar. Amb els títols de crèdit, van callar una estona. Després, el noi li va dir alguna cosa a la noia, a cau d'orella.»

- 2.2. En el text es descriu un cinema i les experiències negatives que té el narrador quan hi va. Escriviu un text ben estructurat, de cent vint-i-cinc a cent cinquanta paraules, en què descriuiu un indret on hàgiu tingut una experiència semblant. [2 punts]

OPCIÓ B

Llegiu aquest text i responeu a les qüestions que us plantegem tot seguit.

Aquest diumenge, a les tres de la matinada, les busques del rellotge faran marxa enrere i la presa ens concedirà una treva nocturna d'una hora. Podrem dormir una hora més, però, segons alguns científics, dormirem pitjor. L'expert en medicina del son Javier Albares explica que el canvi d'hora provoca un *jet-lag* en el rellotge intern del cos humà, que triga dies o setmanes a adaptar-s'hi. És un dels diversos motius que pesen contra una mesura horària cada cop més qüestionada i que ja albira el seu final a Europa.

Des que el 1974 es va implantar a Espanya, el ritual bianual del canvi d'hora ja és un gest ordinari per als ciutadans (a la primavera avancem l'hora i a la tardor l'endarrerim), però el consens institucional sembla indicar que el d'avui pot ser un dels últims canvis. La Comissió Europea ha plantejat eliminar els canvis i fer-**ho** ja l'any que ve, tot i que aquest divendres la Unió Europea (UE) ha anunciat que estudia allargar encara el canvi d'hora fins al 2021.

El canvi horari es fa actualment en una vuitantena de països, amb l'objectiu de maximitzar l'aprofitament del sol i estalviar energia. Tot i això, molts experts parlen dels impactes negatius en l'àmbit social i de la salut.

La Generalitat va emetre un informe a favor de l'eliminació del canvi d'horari en què s'advertia de les alteracions fisiològiques que provoca. Entre aquests problemes destacava sobretot els problemes a l'hora de dormir: les patologies associades al son s'acosten a nivells epidemiològics.

El canvi d'hora, assegura Albares, trastoca el compàs del rellotge intern del nostre cos i, per tant, els cicles de son. Es tracta de l'anomenat *ritme circadiari*, en què el nostre organisme sincronitza les seves funcions amb l'entorn a partir d'estímul com la temperatura ambiental i, sobretot, la llum: segons la il·luminació, el cos s'activa o descansa. Aquest desajustament, que es nota més en infants i ancians, afecta molt la qualitat del son i provoca alteracions cognitives, cardiovasculars o metabòliques. El símptoma més evident, argumenta, és un rendiment més baix a l'escola o la feina.

Tot i això, les opinions no són unànimes. El professor de ciències de la salut Diego Redolar defensa que, des del punt de vista de la neurociència, l'impacte que té canviar una hora és mínim. La foscor afavoreix l'inici del son, però no és un factor únic: les persones invidents mantenen els ritmes circadianis igualment. El professor també explica que l'acumulació de substàncies com l'adenosina en el cervell és un desencadenant del son.

Els problemes horaris se sumen a altres fenòmens que perjudiquen el son, com ara l'excés de llum en hores nocturnes o l'ús de mòbils i tauletes abans de dormir. «Hem de recuperar el valor del son. Durant anys s'ha fet un discurs que dormir és de covards i s'ha demostrat que no, que per ser creatius, no tenir estrès i viure millor cal que el cervell descansi», defensa Fabián Mohedano, promotor de la plataforma Reforma Horària.

La Comissió Europea proposava que l'últim canvi obligatori es produís al març del 2019, tot i que la presidència de torn de la UE ara vol posposar-ho dos anys més. A partir de llavors, cada país podria decidir si mantenir l'horari d'estiu o tornar a passar-se definitivament al d'hivern a l'octubre.

Adaptació feta a partir del text de

Joan BARCELÓ. «El canvi d'hora ens treu la son». *Ara* [en línia] (26 octubre 2018)

1. **Comprensió lectora** [4 punts en total]

1.1. Després de llegir atentament el text anterior, indiqueu si les afirmacions següents són vertaderes o falses. [0,5 punts. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

	Vertader	Fals
a) A la primavera s'endarrereix l'hora i a la tardor s'avança.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
b) A Espanya, el canvi d'hora es començà a fer el 1974.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
c) La UE es planteja que l'últim canvi d'hora sigui el 2021.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
d) Tothom està d'acord en els efectes perjudicials del canvi d'hora.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
e) Tots els països de la UE s'hauran de posar d'acord en la tria d'horari un cop s'hagi fet el darrer canvi obligatori.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

1.2. Trobeu en el text els cinc mots o expressions que poden funcionar com a sinònims dels mots o les expressions següents. [0,5 punts]

- a) *Interrupció, compàs d'espera:*
- b) *Veu, imagina:*
- c) *Acord:*
- d) *Trastorna, pertorba:*
- e) *Del mateix parer:*

1.3. Escriviu el referent dels pronoms següents, marcats en negreta en el text. [0,5 punts]

- a) «La Comissió Europea ha plantejat eliminar els canvis i fer-**ho** ja l'any que ve»:
- b) «Javier Albares explica que el canvi d'hora provoca un *jet-lag* en el rellotge intern del cos humà, que triga dies o setmanes a adaptar-s'**hi**»:

1.4. Expliqueu, en un màxim de cinquanta mots, per què la mesura del canvi bianual d'horari és cada cop més qüestionada. [0,5 punts]

1.5. Resoleu DUES de les tres qüestions següents, relatives a les lectures obligatòries d'aquest curs.

1.5.1. En un màxim de cinquanta mots, indiqueu quins elements antagònics hi ha entre en Sebastià i en Manelic a l'obra *Terra baixa*, d'Àngel Guimerà.
[1 punt]

1.5.2. Indiqueu si les afirmacions següents, relatives a l'obra *Mirall trencat*, de Mercè Rodoreda, són vertaderes o falses. [1 punt. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,2 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

	Vertader	Fals
a) Eladi Farriols treballava a la botiga de roba d'un familiar.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
b) Nicolau Rovira és representat per un gerro japonès.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
c) La joia que Nicolau Rovira regalà a Teresa Goday esdevé la salvació de la protagonista.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
d) La Bàrbara, a Viena, s'impressionà per un mirall.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
e) La Maria fugí de casa quan descobreix que en Ramon és el seu germà.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

1.5.3. Indiqueu si les afirmacions següents, relatives a l'obra *Terra baixa*, d'Àngel Guimerà, són vertaderes o falses. [1 punt. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,2 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

	Vertader	Fals
a) L'obra <i>Terra baixa</i> mostra la societat catalana del moment i els canvis que aquesta experimentava.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
b) En Manelic s'enamora de la Marta, amb un amor pur, sense haver-la vista.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
c) A la Terra Alta en Manelic no vivia sol.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
d) La Terra Alta és, segons en Manelic, plena de boira i falsedat.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
e) Després de matar en Sebastià, en Manelic marxa sol a la Terra Alta.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

2. Expressió escrita [3 punts en total]

2.1. Reescriuiu el fragment següent del text substituint els mots i les expressions subratllats per formes sinònimes. Canvieu només allò que calgui. La redacció resultant ha de tenir el mateix sentit que el fragment original. [1 punt]

«Els problemes horaris se sumen a altres fenòmens que perjudiquen el son, com ara l'excés de llum en hores nocturnes o l'ús de mòbils i tauletes abans de dormir. "Hem de recuperar el valor del son. Durant anys s'ha fet un discurs que dormir és de covards i s'ha demostrat que no, que per ser creatius, no tenir estrès i viure millor cal que el cervell descansi", defensa Fabián Mohedano, promotor de la plataforma Reforma Horària.

La Comissió Europea proposava que l'últim canvi obligatori es produís al març del 2019, tot i que la presidència de torn de la UE ara vol posposar-ho dos anys més. A partir de llavors, cada país podria decidir si mantenir l'horari d'estiu o tornar a passar-se definitivament al d'hivern a l'octubre.»

- 2.2.** En el text s'esmenten les conseqüències del canvi horari que es fa cada mig any. Escriviu un text formal i ben estructurat, de cent vint-i-cinc a cent cinquanta paraules, en què expliqueu els avantatges i els desavantatges que comporta fer aquest canvi, i justifiqueu l'opció que triaríeu vosaltres. [2 punts]

PART COMUNA

3. Reflexió lingüística [3 punts en total]

3.1. Indiqueu l'anàlisi correcta dels pronoms, les oracions o els sintagmes subratllats.
[1 punt. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,2 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

3.1.1. La Generalitat va emetre un informe a favor de l'eliminació del canvi d'horari en què s'advertia de les alteracions fisiològiques que provoca.

- oració subordinada adjectiva o de relatiu de complement de lloc
- oració subordinada substantiva interrogativa de complement o objecte directe
- oració subordinada substantiva de complement del nom
- oració subordinada substantiva interrogativa de subjecte

3.1.2. I allò que semblava un fet espontani es va convertir en un recital sens fi.

- complement circumstancial (o adjunt)
- complement del nom
- complement de règim verbal o preposicional
- complement predicatiu

3.1.3. No havien acabat encara de desembolicar el primer caramel que la veu de la noia va dir: «¿En vols?».

- complement predicatiu
- complement o objecte directe
- complement del nom
- complement circumstancial (o adjunt)

3.1.4. L'expert en medicina del son Javier Albares explica que el canvi d'hora provoca un jet-lag en el rellotge intern del cos humà.

- oració subordinada adjectiva o de relatiu de complement del nom
- oració subordinada adjectiva o de relatiu de complement o objecte directe
- oració subordinada substantiva de complement del nom
- oració subordinada substantiva de complement o objecte directe

3.1.5. Després, el noi li va dir alguna cosa a la noia, a cau d'orella, i ella es va posar a riure, i ell, provocador encomanat, també. Vaig girar la cara de perfil (en casos com aquest, una demostració immediata que et molesten pot fer-los alterar el comportament).

- complement o objecte directe
- complement d'adjectiu
- complement o objecte indirecte
- complement del nom

- 3.2. Completeu les oracions següents amb la forma correcta de les dues que hi ha entre parèntesis. [0,5 punts]
- Aquest ganivet té _____ enorme; així podré tallar _____ de paper que està enganxat. (*un full / una fulla*)
 - No ha vingut el president, _____ un representant; _____ hagués tingut tanta feina, hauria pogut venir ell mateix. (*sinó / si no*)
 - _____ que en Joan vingui aquesta tarda. Si no ho fa, _____ aniré jo a veure'l. (*potser / pot ser*)
 - _____ de dolor vaig tenir _____ em van curar la ferida! (*quan / quant*)
 - No ha fet _____ de fred aquests dies. Sort!, perquè no he portat _____ del que en Joan em va dir. (*gens / res*)
- 3.3. Completeu les oracions següents amb la forma verbal correcta del verb que hi ha entre parèntesis. [0,5 punts]
- Ara mateix _____ (*recollir*) les meves coses i me'n vaig.
 - El jugador diu que a hores d'ara encara es _____ (*ressentir*) de la lesió.
 - El dia que anirem de casament, _____ (*treure*) els nostres vestits nous.
 - Si ells _____ (*ser*) rics, no estarien empenyorats.
 - Si arribes primer que jo, _____ (*bullir*) la verdura.
- 3.4. Subratlleu en el text següent NOMÉS les cinc grafies que corresponen al so fricatiu alveolar sonor [z]. [0,5 punts]
- Es va endinsar cap a l'interior de l'illa, sense saber què hi trobaria. Hi havia molt de fang vora del riu i va enfonsar-se fins als genolls quan va intentar de travessar-lo.
- 3.5. Completeu les oracions següents amb els verbs, substantius o adjectius adequats, derivats dels mots que hi ha entre parèntesis. [0,5 punts]
- La gran _____ d'aliments que hi ha al país propicia l'emigració de la població. (*escàs*)
 - La Maria tenia els ulls _____ de tant de plorar. (*vermell*)
 - Ahir el majordom li _____ el coll de la camisa. (*midó*)
 - Es va comprar un cotxe nou perquè volia un maleter més _____. (*espai*)
 - La previsió del temps anuncia un cel _____ per boirines. (*mort*)

--	--

--	--

Etiqueta de l'alumne/a



Institut
d'Estudis
Catalans